

QUỸ ĐẦU TƯ MẠO HIỂM CHO KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO Ở VIỆT NAM - KHUNG PHÁP LÝ VÀ KIẾN NGHỊ

TRẦN THỊ NHẬT ANH*

Ngày nhận bài: 21/02/2017

Ngày phản biện: 17/04/2017

Ngày đăng bài: 15/06/2017

Tóm tắt:

Một trong những cách thức kêu gọi tài trợ công ty¹⁰ khá phổ biến ở các nước phát triển đó là huy động vốn từ các quỹ đầu tư mạo hiểm (venture capitalists). Ở Việt Nam, đây vẫn là hình thức gọi vốn cực kỳ mới mẻ. Bài viết phân tích thực trạng hoạt động của các quỹ đầu tư mạo hiểm tại Việt Nam và đề xuất một số giải pháp nâng cao khả năng kết nối giữa các quỹ đầu tư mạo hiểm và doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo.

Từ khóa:

Quỹ đầu tư mạo hiểm, khởi nghiệp sáng tạo, nhà đầu tư thiên thần.

Abstract:

One of common methods of calling funding for companies in developed countries is to raise capital from ventures capitalists. In Vietnam this is still a absolutely new way of raising capital. The article analyses the operation reality of venture capitalists in Vietnam and proposes some solutions to improve the link between venture capitalists and coporate innovations.

Key words:

Venture capitalist, start-ups, angel investors.

Đặt vấn đề

Sự gia tăng ấn tượng về số lượng lần quy mô vốn đăng ký¹¹ của các doanh nghiệp mới thành lập cho thấy nhu cầu gia nhập thị trường cũng như sự khát vốn của các đối tượng này đặc biệt là những là doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo¹² là vô cùng lớn. Về mặt pháp lý, Luật

* Giảng viên trường Đại học Luật, Đại học Huế; Email: trannhatanh72@gmail.com

¹⁰ Tài trợ công ty là việc cung cấp tiền hay việc công ty kiểm ra tiền để hoạt động. Xem: Nguyễn Ngọc Bích, Nguyễn Đình Cung, 2009, *Công ty vốn, quản lý và tranh chấp*, Nxb Tri Thức, Hà Nội, tr. 217.

¹¹ Tính chung cả năm 2016, số doanh nghiệp đăng ký thành lập mới đạt mức kỷ lục với 110,1 nghìn doanh nghiệp, tăng 16,2% so với năm 2015; tổng vốn đăng ký là 891,1 nghìn tỷ đồng, tăng 48,1%. Xem: <http://thoibaotaichinhvietnam.vn/pages/kinh-doanh/2016-12-28/nam-2016-hon-110-nghin-doanh-nghiep-thanh-lap-moi-39323.aspx>

¹² Hiện nay, khung pháp lý về doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo vẫn chưa hoàn thiện. Tuy nhiên, khái niệm Doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo đã được đề cập trong Dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa. Theo đó, *Doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo* là doanh nghiệp đang trong quá trình hoàn thiện sản phẩm, dịch vụ trước khi thương mại hóa được sản phẩm, dịch vụ ra thị trường, có khả năng tăng trưởng nhanh dựa trên khai thác tài sản trí tuệ, công nghệ hoặc mô hình kinh doanh mới và có thời gian hoạt động dưới 05 năm kể từ ngày được cấp Giấy chứng nhận đăng ký doanh nghiệp lần đầu. Nguồn: Dự thảo 4, Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa ngày 30 tháng 5 năm 2016.

Doanh nghiệp 2014 (LDN) cho phép các công ty được huy động vốn bằng cách (i) tự bỏ tiền ra góp vốn thành lập doanh nghiệp, việc góp vốn phải tuân thủ thời hạn luật định và đúng theo cam kết góp vốn¹³, (ii) góp vốn khi công ty đang hoạt động và (iii) phát hành trái phiếu. Nhìn chung, đây là những cách thức huy động vốn truyền thống và trừ cách làm đầu tiên thì những cách thức còn lại đều rất khó thực hiện đối với những doanh nghiệp mới thành lập. Ở các nước phát triển, doanh nghiệp mới thành lập có một con đường huy động vốn khác, đó chính là tìm đến các quỹ đầu tư mạo hiểm và kêu gọi họ tài trợ cho hoạt động kinh doanh của mình. Vậy quỹ đầu tư mạo hiểm là gì, tầm quan trọng của họ đối với các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo ra sao. Nội dung dưới đây lần lượt giải đáp các thắc mắc trên.

1. Khái quát về quỹ đầu tư mạo hiểm

Quỹ đầu tư mạo hiểm không phải là một khái niệm xa lạ trong giới đầu tư, loại quỹ này xuất hiện lần đầu tại Việt Nam vào những những năm 90 của thế kỷ trước, khi mà những quỹ đầu tư nước ngoài mạnh mẽ rót vốn vào các dự án ở Việt Nam, điển hình là quỹ Dragon Capital - một công ty thành lập ở Anh vào năm 1994¹⁴. Ở thời điểm này, các quỹ đầu tư trên chỉ đặt văn phòng đại diện tại Việt Nam và hoạt động dưới sự chỉ đạo của công ty mẹ ở nước ngoài. Sau này khi hệ thống pháp luật của ta hoàn thiện hơn với sự ra đời của Luật Doanh nghiệp và Luật Chứng khoán, các quỹ đầu tư Việt được thành lập và các công ty quản lý quỹ cũng từ đó mà ra đời, tuy nhiên thuật ngữ đầu tư mạo hiểm vẫn chưa thật sự phổ biến. Mãi cho đến khi phong trào khởi nghiệp trở thành quốc sách trong một vài năm gần đây, sau đó là dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, người ta mới bắt đầu nhắc nhiều đến quỹ đầu tư mạo hiểm hay đầu tư mạo hiểm cho khởi nghiệp sáng tạo như là một trong những cách thức hiệu quả giải quyết bài toán khát vốn của các doanh nghiệp non trẻ.

Nói đến quỹ đầu tư mạo hiểm cần phải đề cập đến mục đích ra đời của các quỹ này, đó chính là tài trợ cho các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo - những đối tượng có thừa ý tưởng kinh doanh nhưng lại thiếu vốn để thực hiện các ý tưởng đó. Một thời gian dài ở Việt Nam, những doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo chỉ biết trông chờ vào các nhà đầu tư thiên thần (angel). Họ là những cá nhân có rất nhiều tiền, chấp nhận rủi ro liều lĩnh rót vốn vào các doanh nghiệp mới thành lập để đầu tư dù không chắc chắn khoản tiền đầu tư đó có đem về lợi nhuận hay không. Hình thức đầu tư này giúp các đối tượng khởi nghiệp có nguồn vốn mở rộng sản xuất, cụ thể hóa các ý tưởng kinh doanh và tìm kiếm các cơ hội trên thị trường. Tuy nhiên, một hạn chế lớn là những angel như thế này không nhiều và vì là cá nhân nên dù có giàu có cỡ nào thì khả năng đầu tư của họ cũng chỉ giới hạn trong một chừng mực nhất định. Quỹ đầu tư mạo hiểm về bản chất cũng có mục đích hoạt động giống như các nhà đầu tư thiên thần, chỉ khác là

¹³ Điều 48, Điều 73 và Điều 112 LDN 2014.

¹⁴ Nguyễn Ngọc Bích, Nguyễn Đình Cung, 2009, *Công ty vốn, quản lý và tranh chấp*, Nxb Tri Thức, Hà Nội, tr. 257.

dưới hình thức của một quỹ đầu tư. Các quỹ này thu hút nguồn tiền nhàn rỗi từ các thành viên của quỹ và sử dụng số tiền này để đầu tư vào những dự án mà họ cho rằng có khả năng sinh lời cao thông qua một quy trình nghiên cứu, thẩm tra kỹ càng đối tượng đầu tư (hay còn gọi là các công ty nhận vốn). Các quỹ đầu tư thường tiếp cận các doanh nghiệp ngay từ giai đoạn mới bắt đầu thành lập, khi mà sự phát triển của công ty vẫn còn ở dạng tiềm năng và còn bị kìm hãm bởi các rào cản tài chính. Quỹ đầu tư mạo hiểm chính là cứu cánh cho các doanh nghiệp non trẻ khi mà các kênh huy động vốn phần lớn đều đặt ra yêu cầu lãi suất và đó là rào cản không hề nhỏ đối với những nhà khởi nghiệp non trẻ thiếu vốn. Đúng như tên gọi, hoạt động đầu tư mạo hiểm mang rất nhiều rủi ro, và không có gì đảm bảo là việc đầu tư mạo hiểm luôn mang lại lợi nhuận trong mọi trường hợp, chính vì vậy đầu tư theo kiểu này chỉ phù hợp với những ai thích phiêu lưu và mang trong mình máu liều lĩnh. Và vì rủi ro cao như vậy, nên lợi nhuận nếu đạt được sẽ cũng rất lớn, đây là chính là một trong những ưu điểm của hình thức đầu tư này.

Các quỹ đầu tư mạo hiểm thường nhắm tới các công ty chưa niêm yết, họ đầu tư tiền bạc vào đó và để đảm bảo sự thành công trong các dự án của mình, các chuyên gia trong quỹ đầu tư mạo hiểm còn tư vấn ở tầm chiến lược cho các công ty nhận vốn khi họ bước sang giai đoạn tăng trưởng kế tiếp¹⁵. Các quỹ đầu tư mạo hiểm không đồng hành cùng công ty mãi mãi, họ sẽ rời khỏi công ty nhận vốn khi công ty đó bắt đầu niêm yết, bằng cách bán cổ phiếu để thu lợi nhuận về, hoặc cũng có thể chuyển nhượng cổ phần hay phần vốn góp cho các người khác tùy theo hoàn cảnh. Đó là giai đoạn cuối cùng của quá trình đầu tư mạo hiểm và việc rút ra khỏi doanh nghiệp là điều đương nhiên bất kể công ty nhận vốn có khả năng tiếp tục làm ăn lãi trong tương lai hay lỗ đi chẳng nữa. Như vậy, đầu tư mạo hiểm là một hình thức đầu tư có thời hạn.

Từ những phân tích trên, có thể thấy một quỹ đầu tư mạo hiểm độc lập có những đặc điểm riêng khác với các quỹ đầu tư trên thị trường chứng khoán như sau:

Một là, các quỹ đầu tư mạo hiểm nhắm tới các doanh nghiệp mới thành lập, chưa niêm yết, có triển vọng phát triển và khả năng đem lại lợi nhuận theo nguyên tắc *rủi ro càng lớn thì lợi lãi càng cao*.

Hai là, các quỹ đầu tư mạo hiểm sẽ song hành cùng với doanh nghiệp trong việc hoạch định chính sách, tư vấn cho hoạt động kinh doanh, sản xuất của công ty nhận nhằm đảm bảo việc đầu tư có lãi.

Ba là, các quỹ đầu tư mạo hiểm luôn ấn định thời gian đầu tư vào các công ty, họ rút khỏi doanh nghiệp bằng cách bán cổ phiếu khi công ty nhận vốn niêm yết hoặc chuyển nhượng cổ phần, phần vốn góp theo luật.

2. Thực trạng hoạt động của các quỹ đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam

Các quỹ đầu tư mạo hiểm bắt đầu hoạt động ở Việt Nam từ những năm 90 của thế kỷ trước và hầu hết là các quỹ đầu tư nước ngoài, họ có nguồn vốn mạnh và tập trung tìm kiếm

¹⁵ Thạch Lê Anh, *Quỹ đầu tư mạo hiểm: giải pháp vốn cho doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo*. Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam online, ngày 07/12/2016.

các doanh nghiệp có tiềm năng phát triển để đầu tư vào với mong muốn tìm kiếm lợi nhuận. Và do là đầu tư mạo hiểm nên không phải lúc nào các quỹ này cũng đạt được những thành công. Có những quỹ đã đến rồi đi, cũng có những quỹ vẫn “một lòng một dạ” với thị trường Việt Nam cho đến bây giờ như quỹ Dragon Capital, Mekong Capital,... và họ cũng đã đạt được những thành công nhất định ví dụ như Mekong Capital với thương vụ đầu tư vào Thế giới di động đã thu về lợi nhuận không nhỏ khi công ty này tiến hành IPO. Không thể phủ nhận, tiềm năng phát triển của thị trường đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam là rất lớn, nhưng nhìn vào bức tranh toàn cảnh của hoạt động đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam hiện nay vẫn rất mờ nhạt. Theo thống kê thì có khoảng 57 quỹ đầu tư đang hoạt động ở nước ta¹⁶ với 31 quỹ được thành lập theo pháp luật Việt Nam¹⁷, trong đó có khoảng 3 quỹ lớn hoạt động đầu tư mạo hiểm, các ông lớn trong lĩnh vực này có thể kể đến: DFJ Vina Capital, IDG Ventures Viet Nam (IDGVV)¹⁸. Như vậy, với tỷ lệ khoảng 5,2% quỹ đầu tư mạo hiểm trong tổng số các quỹ đầu tư so với số lượng doanh nghiệp mới thành lập như đã đề cập trong Mục 1, có thể thấy dòng vốn đầu tư mạo hiểm từ các quỹ đầu tư vẫn còn quá khiêm tốn, chưa đáp ứng nhu cầu của các đối tượng khởi nghiệp sáng tạo ở Việt Nam. Trong khi đó, nhu cầu đầu tư mạo hiểm không phải là nhỏ, hoạt động đầu tư mạo hiểm đã xuất hiện ở nước ta từ hơn hai chục năm nay, nhiều nhà đầu tư liền lĩnh nhìn thấy khoản lợi to lớn có thể đạt được là một trong những động lực giúp họ vượt qua những lo ngại về rủi ro tiềm tàng để bỏ vốn vào các công ty khởi nghiệp. Vậy, do đâu hoạt động của các quỹ đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam còn khá khiêm tốn như vậy, lý giải cho vấn đề có nhiều nguyên nhân được đưa ra.

Thứ nhất, về quy chế hoạt động, các quỹ đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam đa số là các quỹ nước ngoài, được thành lập theo pháp luật nước ngoài, họ đặt các văn phòng đại diện hoặc mở công ty quản lý quỹ tại Việt Nam để quản lý số tiền đầu tư vào các doanh nghiệp theo nguyên tắc “lời ăn lỗ chịu”. Một vài quỹ Việt cũng thực hiện đầu tư mạo hiểm như FPT Ventures, quỹ này được thành lập với tôn chỉ là đầu tư cho khởi nghiệp sáng tạo, tuy nhiên vẫn chưa rõ hình thức pháp lý của họ là gì. Tóm lại, có thể khẳng định cho đến nay chưa có một quỹ đầu tư mạo hiểm độc lập nào được thành lập theo pháp luật Việt Nam. Lý do đơn giản, chúng ta chưa có một khung pháp lý chính thức điều chỉnh về vấn đề thành lập, hoạt động và giải thể các quỹ đầu tư mạo hiểm. Điều này khiến các quỹ đều muốn lập nên cũng không thể do thiếu các quy định điều chỉnh. Song hành cùng việc thiếu khung pháp lý trong hoạt động của các quỹ đầu tư mạo hiểm, pháp luật của ta cũng thiếu hẳn các quy định khuyến khích hỗ trợ các quỹ đầu tư mạo hiểm khi họ rót vốn vào các công ty mới thành lập. Ai cũng biết, đầu tư mạo hiểm rất “mạo hiểm”, tuy là lợi nhuận cũng theo đó mà có thể đạt được rất lớn nhưng không

¹⁶ Thạch Lê Anh, *Quỹ đầu tư mạo hiểm: giải pháp vốn cho doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo*. Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam online, ngày 07/12/2016.

¹⁷ Theo thống kê tại cổng thông tin điện tử của Ủy ban Chứng khoán Nhà nước, cập nhật ngày 02/01/2017. Xem tại: http://www.ssc.gov.vn/ubck/faces/vi/vimenu/vipages_vicsdlcty/ctyquydautuck?_adf.ctrl-state=y3nm6faqf_74&_afLoop=31087412951695812

¹⁸ Theo: <http://startupvietnam.org/quy-dau-tu-mao-hiem-viet-nam.html>

phải nhà đầu tư nào cũng chấp nhận bỏ những đồng tiền xương máu của mình để tài trợ cho các doanh nghiệp mà ngoài triển vọng ra thì chưa có gì đảm bảo họ sẽ có lãi trong tương lai nếu được đầu tư. Thiếu các chính sách hỗ trợ, khuyến khích hoặc ưu đãi cho hoạt động đầu tư mạo hiểm cũng đồng nghĩa với việc khả năng thu hẹp khoảng cách giữa nguồn vốn đầu tư mạo hiểm và doanh nghiệp sáng tạo khởi nghiệp cũng khó có thể thực hiện.

Thứ hai, sự tiếp cận thông tin giữa các quỹ đầu tư và đối tượng khởi nghiệp sáng tạo hiện vẫn còn rất hạn chế. Nói là đầu tư mạo hiểm, nhưng trên thực tế các quỹ đầu tư mạo hiểm vào Việt Nam hiện nay đều lựa chọn các giải pháp khá an toàn khi rót vốn vào các doanh nghiệp đã hoạt động ổn định, đã có lời lãi và thể hiện khả năng tăng trưởng cao. Điều này khác hẳn với xu thế đầu tư mạo hiểm ở các nước phát triển đó là đầu tư vào những doanh nghiệp mới thành lập, đang ở giai đoạn đầu của sự phát triển, chuẩn bị đưa sản phẩm hoặc dịch vụ ra thị trường nhưng thiếu vốn để thực hiện điều đó. Điều đó cho thấy, kênh liên lạc giữa các quỹ đầu tư mạo hiểm và đối tượng khởi nghiệp vẫn còn rất hạn chế. Lác đác ở một số địa phương đã bắt đầu hình thành *không gian khởi nghiệp*, tuy nhiên tính chất vẫn còn lẻ tẻ và chỉ xuất hiện ở các thành phố lớn. Rõ ràng hiện nay ở Việt Nam vẫn thiếu một sân chơi chung là nơi tập hợp các nhà đầu tư mạo hiểm và đối tượng khởi nghiệp sáng tạo để hai chủ thể này có thể chủ động gặp gỡ tìm hiểu và đi đến các quyết định đầu tư.

Thứ ba, cũng cần nhìn nhận rằng, vẫn chưa nhiều doanh nghiệp khởi nghiệp ở Việt Nam nghĩ đến việc gọi vốn từ các quỹ đầu tư mạo hiểm. Một phần vì thói quen lâu nay của các doanh nghiệp mới thành lập vẫn là đi vay ngân hàng hoặc tìm đến các nhà đầu tư thiên thần hơn là kêu gọi tài trợ từ các quỹ đầu tư mạo hiểm. Gọi vốn từ các quỹ đầu tư mạo hiểm với nhiều doanh nghiệp khởi nghiệp vẫn còn hết sức mới mẻ. Sự e ngại này có thể đến từ việc số lượng các quỹ đầu tư mạo hiểm hiện nay không nhiều và hoạt động của họ chủ yếu tập trung vào các đối tượng đã có một chút thành công nhất định. Bên cạnh đó, thông tin về các quỹ đầu tư mạo hiểm và những quy định pháp lý ràng buộc trong quá trình quỹ đầu tư mạo hiểm rót vốn cũng khiến nhiều doanh nghiệp chùn chân do chưa có hiểu biết nhất định về loại hình tài trợ doanh nghiệp còn rất mới mẻ này. Một lý do nữa là các chính sách hỗ trợ cho các đối tượng khởi nghiệp trong vấn đề tiếp cận các nguồn vốn nói chung và huy động vốn từ đầu tư mạo hiểm nói riêng vẫn chưa hoàn thiện. Chính những điều này khiến cho phần nhiều chủ doanh nghiệp trẻ chưa mạnh dạn kêu gọi từ các nguồn đầu tư mạo hiểm.

3. Một số giải pháp nhằm thu hẹp khoảng cách giữa giữa quỹ đầu tư mạo hiểm và đối tượng khởi nghiệp sáng tạo

Thứ nhất, cần đẩy nhanh tiến trình hoàn thiện các quy định pháp luật điều chỉnh trong lĩnh vực đầu tư mạo hiểm đi kèm với các chính sách hỗ trợ ưu tiên cho lĩnh vực quỹ đầu tư mạo hiểm. Để có một sân chơi đầu tư mạo hiểm hoạt động sôi nổi thì điều kiện tiên quyết là luật chơi ở đó phải được xây dựng hoàn chỉnh để bảo vệ quyền lợi của người chơi và kêu gọi họ nhập cuộc. Những phân tích ở phần 2 cho thấy, vấn đề lớn nhất mà Việt Nam đang gặp

phải trong quá trình thúc đẩy sự phát triển của thị trường đầu tư mạo hiểm chính là sự thiếu vắng của các quy định pháp luật điều chỉnh trực tiếp đối với những vấn đề liên quan đến đầu tư mạo hiểm. Với một lĩnh vực chứa đựng nhiều rủi ro như vậy, nếu không có hệ thống hành lang pháp lý bảo vệ các nhà đầu tư, sẽ rất khó để chúng ta giữ chân và mời gọi họ đến với thị trường Việt Nam. Hiện nay, cùng với Dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa¹⁹ thì Bộ Kế hoạch và Đầu tư cũng đang trong quá trình dự thảo Thông tư²⁰ hướng dẫn thi hành Nghị định 118/2015/NĐ-CP²¹ về việc thành lập, tổ chức quản lý và hoạt động của Quỹ Đầu tư mạo hiểm cho khởi nghiệp sáng tạo. Trong đó, với Dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, các nhà làm luật đã ghi nhận nỗ lực của Chính phủ trong việc khuyến khích thành lập các quỹ đầu tư khởi nghiệp với cam kết các quỹ đầu tư khởi nghiệp đã huy động được từ 10 tỷ đồng trở lên từ các nhà đầu tư tư nhân được phép đề nghị Nhà nước tham gia vốn. Bên cạnh đó, quỹ đầu tư khởi nghiệp có quyền lựa chọn mua lại phần vốn góp của Nhà nước tại quỹ sau 05 năm đầu và trả lại tiền cho Nhà nước toàn bộ tiền góp vốn cùng lãi suất đã thảo thuận. Các quỹ đầu tư cho khởi nghiệp tiếp tục là đối tượng nhận hỗ trợ theo quy định tại Dự thảo Luật trong nội dung Chương trình hỗ trợ Doanh nghiệp khởi nghiệp²². Đối với Dự thảo Thông tư, nếu được chính thức áp dụng thì đây sẽ là các quy định pháp luật đầu tiên điều chỉnh trực tiếp vấn đề về thành lập, tổ chức và hoạt động của quỹ đầu tư mạo hiểm cho khởi nghiệp sáng tạo. Với các quy định trong Dự thảo, lần đầu tiên chúng ta có khái niệm *đầu tư mạo hiểm vào đối tượng khởi nghiệp sáng tạo*²³ cũng như các cách hiểu thống nhất về bản chất cũng như nguyên tắc hoạt động của quỹ đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam. Tuy nhiên, vấn đề là các quy định trên vẫn đang là Dự thảo, và để áp dụng trong thực tế những Dự thảo này cần trải qua nhiều trình tự thủ tục và vì vậy thời gian vẫn là một trong những cản trở thách thức sự kiên nhẫn của các nhà đầu tư mạo hiểm ở Việt Nam. Rõ ràng, đẩy nhanh tiến độ hoàn thiện pháp luật trong lĩnh vực này là một nhu cầu cấp bách đang đặt ra.

Thứ hai, thiết lập hiệu quả cầu nối giữa quỹ đầu tư mạo hiểm và các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo. Để làm được việc này, các quỹ đầu tư mạo hiểm cần có website²⁴ riêng để công khai một số thông tin cần thiết như tiêu chí lựa chọn công ty gọi vốn, điều kiện đầu tư mạo hiểm, số vốn đầu tư tối đa đối với mỗi dự án, cách thức kêu gọi tài trợ... Cách làm trên tạo được sự chủ động cần thiết cho các doanh nghiệp mới thành lập trên con đường tìm kiếm nhà tài trợ cho công ty của mình, vì suy cho cùng chính việc thiếu thông tin của nhau là một

¹⁹ Xem nội dung Dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa tại:

http://business.gov.vn/Portals/0/2016/Duthao_LuatDNNVV.v4.30.05.2016.pdf

²⁰ Xem nội dung Dự thảo thông tư tại:

<http://www.business.gov.vn/Portals/0/2016/Du%20thao%20TT%20Quy%20DTMH%20cho%20KNST.pdf>

²¹ Nghị định số 118/2015/NĐ-CP ngày 12 tháng 11 năm 2015 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn một số điều của Luật Đầu tư năm 2014.

²² Điểm đ khoản 4 Điều 11; Điểm c khoản 1, khoản 4 Điều 20 Dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa.

²³ Khoản 3 Điều 2 Dự thảo Thông tư hướng dẫn về việc thành lập, tổ chức, quản lý và hoạt động của Quỹ đầu tư mạo hiểm cho khởi nghiệp sáng tạo.

²⁴ Ví dụ như website của FPT Ventures tại địa chỉ: <http://fptventures.com>

trong những nguyên nhân chủ yếu khiến cho cả nhà đầu tư lẫn công ty nhận vốn bị hạn chế trong việc mở rộng cơ hội liên kết kinh doanh. Bên cạnh đó, để tiếp cận được nhiều đối tượng khởi nghiệp sáng tạo hơn, bản thân các quỹ đầu tư mạo hiểm cần nâng cao tính *mạo hiểm* trong hoạt động đầu tư, việc mở rộng phạm vi tìm kiếm các doanh nghiệp để đầu tư và tập trung vào các đối tượng khởi nghiệp đặc biệt là những người trẻ, có kiến thức và sự sáng tạo không chỉ mang lại cơ hội phát triển cho các doanh nghiệp mà cũng là một cách để quỹ đầu tư mang lại cơ hội tìm kiếm lợi nhuận cho chính mình.

Thứ ba, tạo một môi trường thuận lợi dành riêng cho đối tượng khởi nghiệp sáng tạo để họ có thể hỗ trợ lẫn nhau đồng thời quảng bá hình ảnh. Chính phủ có thể thành lập một cổng thông tin điện tử riêng dành cho các đối tượng khởi nghiệp sáng tạo, với một diễn đàn như vậy, các doanh nghiệp vừa có thể học hỏi lẫn nhau vừa có cơ hội nâng cao tính cạnh tranh về chất lượng dịch vụ hay sản phẩm của mình và quan trọng hơn cả đây là một cách thức quảng bá doanh nghiệp nhằm tạo sự thu hút đối với các quỹ đầu tư mạo hiểm. Việc làm này cũng sẽ giúp các quỹ đầu tư mạo hiểm dễ dàng hơn trong việc tìm kiếm các cơ hội đầu tư khi mà thông tin của các công ty nhận vốn được tập trung tại một địa chỉ thống nhất và có độ tin cậy cao. Bên cạnh đó, nâng cao tinh thần khởi nghiệp trong giới trẻ gắn liền với phổ biến các kiến thức pháp lý liên quan đến việc huy động vốn an toàn, hiệu quả cần được thực hiện thường xuyên nhằm nâng cao vị thế của các doanh nghiệp trẻ trong quá trình kiếm nguồn vốn đầu tư cho sản xuất kinh doanh.

Kết luận

Để nâng cao khả năng tiếp cận nguồn vốn đến từ quỹ đầu tư mạo hiểm, bên cạnh nỗ lực đến từ các cơ quan quản lý nhà nước cũng rất cần sự chủ động từ phía các quỹ đầu tư mạo hiểm và đối tượng khởi nghiệp sáng tạo nhằm tạo nên một thị trường đầu tư đa dạng và nâng cao khả năng cạnh tranh, hội nhập của các doanh nghiệp trẻ ở Việt Nam.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Ngọc Bích, Nguyễn Đình Cung, 2009, *Công ty vốn, quản lý và tranh chấp*, Nxb Tri Thức, Hà Nội, tr. 217.
2. Thạch Lê Anh, *Quỹ đầu tư mạo hiểm: giải pháp vốn cho doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo*. Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam Online, ngày 07/12/2016.
3. Luật Doanh nghiệp 2014.
4. Dự thảo Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, lần 04, ngày 30 tháng 5 năm 2016.
5. Dự thảo Thông tư Bộ Kế hoạch và đầu tư hướng dẫn một số điều của Nghị định 118/2015/NĐ-CP về việc thành lập, tổ chức quản lý và hoạt động của quỹ đầu tư mạo hiểm cho khởi nghiệp sáng tạo.